Zaterdag 18 September 1943 DAGBLAD 60ste Jaargang, No. 4007

AMIGOE DI CURAÇAO

Dit blad verschijnt dagelijks (behalve s Zondags)
Abonnementsprijs voor het Staatsdeel
ƒ 1.50 per maand [Aruba ƒ 2.—] bij vooruitbetaling.
Afzonderlijke nummers ƒ 0.10.

Hoofdredacteur: Dr. JOH. HARTOG
Spreekuur van de Redactie 16—18 uur.
Redactie Tel. 1858.
Uitgeefster: Paulus-drukkerij, tel. 1550.
Bureaux: Conscientiesteeg 27—29.
Adres: Postbus 80, Willemstad.

Kantoor voor Redactie en Administratie Gebiedsdeel Aruba:
J. E. CROES, Postbus 14, Nassaustraat, Oranjestad, Telef. 38
Kantoor voor Administratie Gebiedsdeel Bonaire:
M. L. BOOI. Bredestraat, Kralendijk.

Nieuw offensief in Aegeïsche Zee?

Berichten van de as spreken van Geallieerde landingen op eilanden Leros en Samos.

Verovering Bryansk door Russen bevestigd. 5e en 8e Legers voegen zich samen.

LANDINGEN OP EILANDEN IN AEGEISCHE ZEE.

Radio-Vichy zeide, dat Britse valschermtroepen landingen gedaan hebben op verschillende der Dodecanese-eilanden, waaronder Leros, na gevechten op Rhodes (Londen, (AP) 18.9.)

Hoewel er nog geen officiële bevestiging is van Geallieerde landingen op 3 der Dodecanesen- en Aegeïsche eilanden, is er elke aanwijzing, dat de Duitsers vloot- en marine-eenheden aanvoeren voor een tegenaanval. Intussen woeden nog gevechten tussen de Italianen en Duitsers op Rhodes. Het nieuws over de gevechten is erg schaars en het Geallieerde militaire personeel in Turkije oefent druk op de Engelse en Noordamerikaanse correspondenten teneinde te voorkomen, dat berichten over de krijgsverrichtingen gepubliceerd zullen worden. De gewaagde Geallieerde aanval op Leros en Samos betekent, dat zij deel der buitenste defensies — de Peloponnesen, Creta en Rhodes — zijn heengekomen (Ankara, (AP) 18.9).

GEALLIEERD COMMUNIQUÉ VAN NOORD-AFRIKA.

„**Te land:** In het gebied van Taranto is er niets nieuws te vermelden. Front 8e leger: Onze troepen zetten hun opmars voort en maakten aansluiting met het 5e leger.

Front 5e leger: Onze strijdkrachten hebben het initiatief. De versterkingen blijven aankomen. Roccadaspide werd bezet.

Te water: Terwijl de Geallieerde vlootstrijdkrachten in het gebied van Salerno voortgingen troepen aan land te zetten met hun voorraad en materiaal, boden schepen van de Britse en Noordamerikaanse vloten actief steun aan het leger met hun geschut. Op 16 September waren er weer slagschepen in actie. Geallieerde strijdkrachten hebben de eilanden Procida en Ponza op 15 September bezet.

In de lucht: In de nacht van 16 op 17 September vielen middelzware en lichte bommenwerpers van de Noordafrikaanse luchtmacht de wegen te Caserta en Benevento aan, alsook vijandelijke vervoermiddelen en een ammunitie-opslagplaats in het gevechtsgebied. Gisteren vielen zware en middelzware bommenwerpers het vliegveld te Campino en Prattica di Mare ten Zuiden van Rome aan en vernielden er vele vliegtuigen op de grond. Er werden weer geen vijandelijke vliegtuigen ontmoet. De hevige bombardementsaanvallen, inbegrepen de grote concentratie van vliegtuigen op 14 September tijdens de critieke periode van de slag in het gebied van Salerno, werden practisch niet tegengegaan door den vijand. Zijn beschikbare luchtsterkte zette hij af en toe op geringe schaal in tegen de scheepvaart. Middelzware en lichte bommenwerpers en gevechtsbommenwerpers vielen de vijandelijke bewegingen op de wegen rondom het gevechtsgebied aan, terwijl gevechtsvliegtuigen patrouillevluchten onderhielden boven de stranden. Gevechtsvliegtuigen en gevechtsbommenwerpers opereren thans van vliegvelden op het Italiaanse vasteland. In de afgelopen nacht werden de vijandelijke vliegvelden te Severettorre en Quarara aangevallen door nachtbommenwerpers, terwijl middelzware en lichte bommenwerpers vijandelijke voertuigen rondom het gevechtsgebied aanvielen. 2 Vijandelijke vliegtuigen werden in de nacht van 16 September nabij Salerno vernield. 3 Onzer vliegtuigen worden vermist" (Geallieerd Hoofdkwartier in Noord-Afrika, (AP) 18.9).

OPRUIMING GEALLIEERDE GEVANGENEN IN ITALIË?

Een bericht van het Italiaans front zeide, dat alle Geallieerde gevangenen die in Italië bevrijd zijn, door de Duitsers worden opgeruimd (Bern, (AP) 17.9).

CREMONA HOOFDKWARTIER VAN HET FASCISME.

Radio-Vichy zeide, dat Mussolini en Roberto Farinaci, de vroeger fascistische Minister van Staat, zich nu bevinden te Cremona in Italië, welke plaats de zetel van de fascistische regering is geworden (Vichy, (AP) 17.9).

DUITSE TERUGTREKKING VAN SALERNO.

Een Britse correspondent van het 5e leger zeide dat de Duitse bewegingen te kennen geven dat zij zich van het bruggehoofd van Salerno zullen terugtrekken (Londen, (AP) 17.9).

CONTACT TUSSEN HET 5e EN 8ste LEGER.

Het Duits informatiebureau geeft toe dat er contact is gemaakt tussen de 5e en 8ste Noordamerikaanse legers. Het bureau meldt ook dat 3 Geallieerde convooien, in totaal 60 schepen, op weg naar Salerno zijn (Londen, (AP) 17.9).

20.000 MAN UIT NOORWEGEN TERUGGETROKKEN.

Een verklaring van het Noorse gezantschap zeide: „20.000 Duitse man zijn de vorige week uit Noorwegen teruggetrokken. Er bewaken nog ongetegen een Geallieerde invasie" (Stockholm, (AP) 17.9).
veer 180.000 man de Noorse kusten

RUSSISCH COMMUNIQUÉ.

„Onze troepen in het offensief langs de kust van de Zee van Azov hebben de stad en het fort van Ossipenko (Berdyansk) veroverd.

Aan de fronten van Zaporozhe en Melitopol zetten onze troepen hun offensief voort en veroverden zij in sommige sectoren van 6 tot 12 kilometer. Hierbij werden meer dan 60 vlekken bezet, waaronder 8 grote plaatsen en 3 spoorwegstations. In de richting van Pavlograd zetten onze troepen hun offensief voort en kwamen zij van 6 tot 15 kilometer vooruit waarbij zij meer dan 60 bewoonde plaatsen veroverden, waaronder 14 grote en 3 spoorwegstations.

In de richting van Poltava en Krasnograd voerden onze troepen een succesrijk offensief en maakten zij van 8 tot 12 kilometer voortgang waarbij zij meer dan 70 gehuchten namen, waaronder het districtscentrum van het Charkov-gebied Etichevka en 9 grote dorpen.

In de richting van Kiev zetten onze troepen de ontwikkeling van hun offensief voort en veroverden zij meer dan 130 plaatsen, waaronder Losinovka, districtscentrum van het Tsjernigov-gebied, en Tsjungking, districtscentrum van het Poltava-gebied, alsook 13 grote dorpen.

Ten Zuiden van Bryansk leverden onze troepen succesrijke gevechten en veroverden zij verschillende gehuchten. In de richting van Roslavl zetten onze troepen hun aanvallende gevechten voort en maakten zij in sommige sectoren van 4 tot 6 kilometer voortgang. Zij veroverden meer dan 40 plaatsen.

Op 16 September vernielden of ontwrichtten onze troepen aan alle fronten 32 Duitse tanks. 8 Duitse vliegtuigen werden neergehaald in luchtgevechten of door het luchtdoelgeschut" (Moskou, (AP) 17.9).

POLOGI DOOR DE RUSSEN BESCHOTEN.

Een bericht uit Londen meldt dat de Russen het spoorwegknooppunt Pologi, op ongeveer 80 kilometer van Zaporozhe, onder vuur hebben genomen (Londen, (AP) 17.9).

BRYANSK DOOR RUSSEN VEROVERD.

Als volgt luidt de dagorder, welke Maarschalk Joseph Stalin gericht heeft aan Generaal Popov:

„Onze troepen aan het Bryanskfront zetten de ontwikkeling van hun aanval succesrijk voort, staken de rivier de Desna over en door gelijktijdige slagen uit het Noorden en het Oosten, verbraken zij heden 17 September de vijandelijke weerstand en veroverden zij het zeer belangrijk punt in de Duitse verdediging aan de oevers van deze rivier: de grote nijverheidscentra en steden Bryansk en Berzhitsa. In de strijd om de steden Bryansk en Berzhitsa versloegen onze troepen de 339e, 110e, 507e, 95e, 299e en de 134e Duitse divisies infanterie. Als resultaat van de uitstekend uitgevoerde omzeilings-manoeuvres in moeilijke woud- en moerasterreinen, hebben onze troepen aan het Bryansk-front een grote bres gemaakt in de Duitse verdedigingslinie aan de rivier de Desna. In de strijd bij de oversteek van de rivier de Desna en de verovering van de steden Bryansk en Berzhitsa, hebben zich biezonder onderscheiden de troepen onder Luitenant-Generaal Feduninsky en de vliegers onder Luitenant-Generaal van de luchtmacht Naumenko. Een aantal andere divisies en afdelingen heeft zich eveneens onderscheiden. Om de overwinning te bestempelen, zullen de afdelingen en eenheden, die zich onderscheiden hebben bij de verovering van de steden Bryansk en Berzhitsa de naam dragen van „Bryansk en Berzhitsa". Voor hun succesrijke oversteek van de rivier de Desna zullen de Generaals en Commandanten van de eenheden, die zich onderscheiden hebben, aanbevolen worden voor toewijzing van de order van Suvorov. Heden 17 September om 21.30 uur Moskou-tijd, zal Moskou, de hoofdstad van ons moederland, in naam van het gehele land onze glorierijke troepen voor hun uitstekende krijgsverrichtingen eren met het afschieten van 20 salvo's van 124 kanonnen.

Ik uit mijn dank aan alle troepen, die onder uw bevel hebben deelgenomen aan de oversteek van de Desna en de bevrijding van de steden Bryansk en Berzhitsa. Eeuwige roem aan de helden, die gevallen zijn in de strijd om de vrijheid en onafhankelijkheid van hun Moederland. Dood aan de Duitse indringers!" (Londen, (AP) 17.9).

AANVALLEN OP EUROPESE DOELEN.

Het Britse Ministerie van Luchtvaart gaf het volgende communiqué uit:

„In de afgelopen nacht hebben vliegtuigen van het Bommenwerperscommando vijandelijke spoorwegverbindingen tussen Frankrijk en Italië aangevallen. Een hevige geconcentreerde aanval werd gedaan op de rangeerterreinen te Modane, een Franse grensstad nabij de opening van de Mont Cenis tunnel. Lancasters deden van geringe hoogte een aanval op een ander viaduct nabij Saint Raphael op de route in de Franse Riviera. De eerste rapporten geven te kennen, dat beide aanvallen doeltreffend waren. Mosquito bommenwerpers vielen doelen in Berlijn aan. 4 Onzer Bommenwerpers worden vermist.

Vliegtuigen van het gevechtscommando, waarvan 1 vermist wordt, vielen de vliegvelden, spoorwegen en andere vervoerobjecten in Frankrijk en de Nederlanden aan. Gisteren troffen Hamptons van het kustcommando een middelgroot koopvaardijschip nabij de Noorse kust met een torpedo. Beaufighters, geëscorteerd door Spitfires van het Gevechtscommando, zetten 3 mijnenvegers in brand voor de Nederlandse kust. 2 Vliegtuigen van het Kustcommando worden vermist." (Londen, (AP) 17.9).

DUITSE HOOFDCOMMANDO REKENT OP DE MODDER.

Berichten van de Spaanse pers uit Berlijn zeiden, dat de Geallieerden reeds één doel in Italië bereikt hebben door grote Duitse troepenmachten en voorraden materiaal naar het schiereiland af te leiden „van andere gevechtsfronten".

Hierbij noemden de Spaanse correspondenten met name Rusland, waar — gelijk zij zeiden — het Duitse Hoofdcommando zijn verdedigingsplannen baseert op het regenseizoen en de modder (Madrid, (AP) 17.9).

IN ALEXANDRIË AANGEKOMEN

2 Slagschepen, 4 kruisers en 4 torpedojagers van de Italiaanse vloot welke zich overgaf, arriveerden uit Malta te Alexandrië. In de haven werden zij verwelkomd door Sir John D. Cunningham, die later de hoogste Italiaanse officieren ontving, waaronder Schout bij Nacht Olivia.

De slagschepen waren de „Italia" (vroeger Littorio) en de „Vittorio Veneto".

De kruisers waren de „Eugenio de Savoia", de „Raimondo", de „Monte Cucoli", de „Luigi Cadorna" en de „Duce D'Aosta". Er worden nog meer eenheden te Alexandrië verwacht. (Alexandrië, (AP) 17.9).

[De schitterende kruisers „Eugenio de Savoia" en „Duca D'Aosta" brachten vóór de oorlog een bezoek aan Curaçao — Red.]

Het nieuws van vandaag.

De Russen blijken niet meer te stoppen. De stoomwals van de Sovjet Unie verplettert alle Duitse weerstand en rolt onafwendbaar voort over de Oekraïne.

Bryansk is nu genomen door het Rode Leger. De verovering ervan werd officieel bevestigd door de Russische en Duitse communiqué's en Maarschalk Stalin heeft weer zijn zoveelste dagorder tijdens het zomer-offensief uitgegeven.

Aan de Zee van Azov hebben de Russen Berdyansk veroverd, ongeveer halverwege tussen Taganrog en Melitopol, welke stad aan de spoorlijn naar de Krim ligt. Generaal Konstantin Rokossovsky is nu met zijn troepen op minder dan 65 kilometer van Kiev en slaat zich een weg door de Duitse defensies voor de hoofdstad van de Oekraïne.

In Italië hebben de Geallieerde 5e en 8e legers nu aansluiting gemaakt. Roccadaspide, op 25 kilometer ten Zuid-Oosten van Eboli is bezet en aan het front van het 5e leger hebben de Geallieerden het initiatief. De nazies trekken onverhoopt terug nu hun poging om de landingstroepen in zee te drijven, heeft gefaald. Steeds meer versterkingen worden aangevoerd en Radio-Berlijn erkende gisteren nog, dat twee convooien met een totaal van 60 schepen naar het Noorden voeren. De slagschepen blijven steun bieden aan de strijdkrachten op het land en de luchtmacht blijft den vijand aanvallen.

Van de troepen in het gebied van Otranto is niets meer gemeld sedert zij Bari veroverden. Blijkbaar rukken zij snel naar het Noorden om de Duitsers in de rug te nemen.

Tot nu toe onbevestigde berichten, die evenwel geloofwaardig schijnen, delen mede, dat de Geallieerden een nieuw offensief geopend hebben, dat uiteindelijk tegen de Balkan bedoeld is. Britse valschermtroepen zouden op de eilanden Leros en Samos geland zijn. Op het eiland Rhodes in de Dodecanese zijn de Italianen en Duitsers blijkbaar nog in gevechten gewikkeld en mogelijk worden de Italianen nu gesteund door de Geallieerden.

Generalissimo Tsjang Kai Sjek sprak heden voor het eerst in zijn hoedanigheid van President van China. Van groot belang achtte de Generalissimo de overgave van de Italiaanse vloot aan de Geallieerden. In feite beschouwde hij dit feit als een verzekering van Japans uiteindelijke ondergang.

De President der Verenigde Staten, Franklin Delano Roosevelt, zond een boodschap aan het Noordamerikaanse Congres, dat na een reces van twee maanden weer bijeenkwam. Deze boodschap ging vooral over hetgeen aan het oorlogsfront en het thuisfront tot nu toe gepresteerd werd. Nieuwe aanvallen beloofde hij op Duitsland en Japan en — zo zeide hij — tijd en plaats voor nieuwe landingen in Europa werden te Québec vastgesteld. De belangwekkende verklaringen van Roosevelt vinde men op blz. 2.

Onderwijs in Amerika.

Aan boord van de „Mayflower" onderteekenden de „Pilgrimfathers" op 21 November 1620 het document, dat mede een der grondslagen werd van de staatkundige organisatie in de Vereenigde Staten van Noord-Amerika.

„We...... having undertaken for the Glory of God and Advancement of the Christian Faith...... to plant the first Colony in the northern parts of Virginia, do...... in the Presence of God".

De geest van deze lieden heeft de Amerikaansche sfeer doordrongen. Omdat zij geloovige christenen waren, verzetten zij zich tegen staatstyrannie, onverschillig of die nu werd uitgeoefend door een of ander protestantsch potentaatje in Duitschland, den Anglicaanschen Koning van Engeland of de toen machtiger monarchen van Frankrijk en Spanje.

De gedachte, dat de Staat, hetzij door middel van een Kerk, hetzij door middel van het onderwijs de gewetens zou kunnen beheerschen, was den grondleggers der groote Republiek een gruwel. En zoo is het gebleven. De Amerikaansche Constitutie waarborgt de besliste gelijkheid van alle godsdiensten en de vrijheid van onderwijs.

De gedachte, dat de Staatsoverheid autorisatie tot schoolstichting zou geven — gelijk wij dit hebben gekend totdat Thorbecke, een ware liberaal, die na de Aprilbeweging natuurlijk niet voor niemendal alleen in de katholieke districten Breda en Maastricht tot kamerlid gekozen kon worden, met één beroemde circulaire aan deze tyrannie een eind maakte — of dat geheel de opvoeding aan den Staat zou kunnen vallen, gelijk onder de totalitaire wetgevingen in Italië, Duitschland en Rusland, komt een Amerikaan niet minder dan uitzinnig voor. Het zou strijden met heel zijn historie en een omverwerping beteekenen van de gewichtigste artikelen der Constitutie.

Spanjaarden en Franschen brachten het eerste onderwijs in Amerika; daarna kwamen de Engelsche kolonisten, eerst protestanten, die zich niet wilden conformeeren aan de Anglicaansche Staatskerk, daarna de katholieken onder Lord Baltimore, die eerst in den Staat **Maryland** de volledige godsdienstvrijheid voor allen afkondigden. In Maryland werd de eerste „grammarschool" in 1640 gevestigd; een katholiek College volgde te Newton in 1677. **Het was het eerste in Amerika,** slechts **voorafgegaan door** dat te Harvard. Oorsprong en grondslag van het heele onderwijs in Amerika — lager, middelbaar en hooger — is **bijzonder**. Staatsscholen kwamen pas veel later.

Het katholieke onderwijs — om nu maar daarbij te blijven — verspreidde zich zeer snel: voor 1800 waren katholieke scholen over de bevolkte deelen des lands verspreid. Katholieken vestigden de eerste vrije scholen in Columbia en New York. Zusters en broeders wijdden zich overal aan lager en middelbaar onderwijs.

De oudste katholieke universiteit is Georgetown (1789). Daarna volgde St. Louis in 1828. De groote nationale katholieke universiteit van Washington werd gesticht in 1889. Een der hoogleeraren daar was onze bekende landgenoot mgr. dr. H. A. Poels, die er hebreeuwsch en uitleg van het Oude Testament doceerde.

Eind 1938 telde Amerika 22 Katholieke Universiteiten, 54 Colleges voor jongens, 111 (honderd en elf) voor meisjes; 5 bisschoppelijke kweekscholen voor leeraren; 37 normaalscholen, 2164 middelbare en 7916 lagere scholen.

Uiteraard denken de Amerikaansche katholieken over het onderwijs precies als de Nederlandsche en Curaçaosche. Reeds in 1884 verklaarden de Amerikaansche bisschoppen, dat elke parochie haar eigen school hebben zou en dat elk katholiek kind, normaal gesproken, op een katholieke school zou gaan.

De Amerikaansche bisschoppen hebben *deze plicht nog eens ingescherpt* in hun onderwijsmandement van 1919.

Uiteraard kunnen de millioenen Amerikaansche katholieken — men moet bedenken, dat de Katholieken in Noord Amerika veruit de grootste kerkgemeenschap vormen en dat zij in de groote steden zeer machtig zijn en over enorme fondsen beschikken — gemakkelijk geweldige sommen besteden aan het onderwijs. Een zoo reusachtige Universiteit als die te Washington—President Roosevelt is er eere-doctor van — is bijna alleen in Amerika mogelijk, waar multimillionnairs groote sommen ter beschikking stellen en één nationale collecte reeds een kapitaal is.

De Amerikanen zijn ook practisch genoeg genoeg te weten, dat hun onderwijssysteem den Staten geweldige kosten spaart.

Want het zijn niet slechts de katholieken, die hun eigen scholen hebben; hetzelfde geldt voor protestanten en neutralen: Yale, Princetown, John Hopkins, Filadelfia, Harvard zijn alle bijzondere universiteiten, die evenals de katholieke universiteiten volkomen vrij zijn van staatsinvloed en diploma's met burgerlijk rechtsgevolg uitreiken.

Het eenige, wat de Staat naast gewoon technisch toezien doet, is subsidieeren: subsidies bestaan bijvoorbeeld in de staten Indiana, Illinois, Jowa, Massachusetts, Baltimore, Michinan, New Hampshire, New York, Oregon, Kansas, Lousiana, New Mexico, Virginia, Colombia, om er slechts eenige te noemen.

Dat een uit Amerika gekomen spreker dezer dagen hier verklaren kon: „Separatisme is een soort van luxe, dat zich de Amerikaan niet kan veroorloven", moet of een fout van den verslaggever of een lapsus linguae van dien spreker zijn geweest.

Want, als er nu ergens van „separatisme" kan worden gesproken (behalve uiteraard onder de katholieken), dan is het wel in de Vereenigde Staten, waar de sekten als paddestoelen uit den grond oprijzen. Dit is historisch volkomen verklaarbaar, zooals ook het groote aantal, meestal goedaardige, vooral op filantropie gerichte loges er verklaarbaar is.

Dat een hoogleeraar, die zelf aan een bijzondere universiteit doceert, dat niet weten zou, is te zonderling om te gelooven. De geachte spreker heeft den vrager vermoedelijk niet begrepen: in het Engelsch heet „public", wat wij „bijzonder" noemen en „private", wat wij „openbaar" aanduiden. De openbare (van den staat uitgaande) instituten zijn in de Angelsaksische landen „undenominational". Dat is weer niet: ons „neutraal". Men leest er bijvoorbeeld uit een of andere bijbelvertaling en zingt er gods-

dienstige hymnen en een zoo vrijzinnig man als de geachte spreker van Dinsdagavond kan er zelfs een godsdienstoefening houden. Zoo is het ook op vele bijzondere instellingen van onderwijs. Het is echter duidelijk, dat geloovige protestanten of katholieken onderwijs en opvoeding van anderen aard wenschen. Het is aan de bisschoppen te bepalen, of zulke gekleurde scholen door katholieken kunnen worden bezocht. Zooals zij ook over de personeelsbezetting oordeelen.
ding van anderen aard wenschen.

Geen Amerikaan zou het in zijn hoofd halen, zulk onderwijs minder te achten dan wat wij zouden aanduiden als „neutraal". De bewustzijnsverenging, die bijzonder onderwijs vereenzelvigt met „doelstellingen der kerk", zou een Amerikaan heelemaal niet begrijpen. Voor hem (gelijk trouwens voor de Nederlandsche en Curaçaosche wet) is bijzonder onderwijs het vrije, niet van de burgerlijke overheid uitgaande onderwijs, onverschillig of het van joodsche, christelijke of maconnieke belangstellenden uitgaat.

Nederland en Schotland zijn alleen in zóóver andere landen (ook aan de meeste Amerikaansche staten) vóór, dat zij al deze onderwijsrichtingen, althans de gewone lagere scholen, ook financieel gelijk behandelen.

Met ,eluxe heeft het niets te maken, daar de wet daartegen waakt en juist de verschillende schooltypen de controle op de uitgaven van elke type vergemakkelijkt

Het is echter een gevolg van zeer oude en hooge beschaving en grooten eerbied voor de vrijheid, die men niet in veertien dagen en zelfs niet in honderdvijftig jaar leert.

Boodschap van Roosevelt aan het U.S.A.-Congres.

„Tijd en plaats voor nieuwe landingen in Europa werden te Québec vastgesteld."

„Hitler vergat een dak voor zijn Europese Vesting te maken."

„Roemenië, Hongarije, Finland en Bulgarije hopen wij spoedig uit de oorlog te zien."

In een boodschap, welke President Franklin Delano Roosevelt tot het Noordamerikaanse Congres richtte, zeide hij het volgende:

„Gedurende de twee maanden, dat het reces van Uw Congres duurde, hebben vele belangrijke gebeurtenissen plaatsgevonden aan de oorlogsfronten en in het land. Gij keert terug op een ogenblik, dat grote slagen in Europa en Azië beginnen.

In de laatste maanden is het getij van het conflict grotendeels goed voor ons gegaan. Doch wij konden en kunnen niet tevreden zijn met dit gunstig getij. Gij weet uit het nieuws van de laatste dagen, dat elke militaire onderneming een gewettigd militair risico meebrengt en dat er soms noodzakelijkerwijs ernstige verliezen in manschappen en materiaal mee gepaard gaan. De Geallieerde strijdkrachten zijn thans gewikkeld in een zeer harde slag ten Zuiden van Napels. *De verliezen zijn groot.* De moed der wanhoop waarmede de Duitsers vechten, toont zeer goed aan, dat zij de gevolgen van de bezetting van Italië door ons beseffen.

Het Congres en het Noordamerikaanse volk kan ervan verzekerd zijn, dat de landing in Italië niet de enige landing is, welke wij in de zin hebben. Die landing werd beraamd te Casablanca.

Te Québec hebben de Leiders en Militaire Staven van Groot-Britannië en de Verenigde Landen speciale en preciese plannen gemaakt om nog meer klappen van gelijk of groter belang toe te brengen aan Duitsland en Japan met nauwkeurige vaststelling van de tijden en plaatsen voor nieuwe landingen op het vasteland van Europa en elders."

President Roosevelt ging vervolgens de verovering van Sicilië na waarbij hij de Geallieerde verliezen aan doden, en gewonden en vermisten van Britten, Canadezen van Noordamerikanen opgaf als 31.158. Hiervan werden 7.445 Noordamerikanen. De verliezen van de Italianen en Duitsers waren ongeveer 165.000, waarvan 132.000 gevangenen.

„Een onmiskenbaar welkom is gegeven aan de Geallieerde troepen door het Italiaanse volk, waardoor bewezen is, dat zelfs in een land, dat gedurende een generatie geleefd heeft onder een volledige dictatuur — met al haar propaganda, censuur en onderdrukking van het vrije woord — de liefde tot de vrijheid onverwoestbaar was. **Hierdoor is ook beslissend bewezen, dat deze oorlog niet gevoerd werd door het volk van Italië uit zijn vrije wil. Geheel het propaganda-apparaat van Mussolini kon het niet leren om Hitler lief te hebben en ons te haten. Maar hoe minder gezegd wordt over het gevoelen ten opzichte van Mussolini hoe beter".**

President Roosevelt vergeleek de maatregelen der Geallieerden op Sicilië met de systematische plundering van het volk door de Duitsers en zeide er zeker van te zijn, dat binnen een jaar Sicilië niet alleen weer zelfgenoegzaam zal zijn doch ook weer achting voor zichzelf zal hebben.

„Op 25 Juli — twee weken na onze eerste landingen op Sicilië — verbaasden politieke gebeurtenissen in Italië de gehele wereld.

Mussolini, gedurende een generatie **de nachtmerrie van Italië, de man die** *meer dan wie ook* — misschien met uitzondering van Hitler zelf — verantwoordelijk is voor het lijden van Italië, werd afgezet en van zijn macht ontdaan als gevolg van zijn eigen ijselijke mislukkingen, zijn boosaardige wreedheden en al te grote eisen van het Italiaanse volk. Dit was de eerste breuk in de leiding van de as, die wij vastberaden zijn te doen volgen door andere gelijksoortige ondergangen.

Doch er zijn andere dingen, die ik volkomen duidelijk wil maken: wanneer Hitler en de nazies verdwijnen moet de Pruisische militaire kliek meegaan.

Het oorlogsbroeinest van militairisten moet in Duitsland uitgeroeid worden — en ook uit Japan — indien wij enige werkelijke verzekering van een toekomstige vrede wensen.

Begin vorige maand overtuigde de onophoudelijke toepassing van de overweldigende Geallieerde macht — vooral lucht- en zeemacht — den leiders van Italië ervan, dat het geen actief aandeel in de oorlog kon blijven nemen. Onderhandelingen werden toen met ons aangeknoopt. Deze onderhandelingen werden gevoerd in de grootste geheimzinnigheid. Daarom, hoemeer ik het ook wilde, kon ik de feiten van het geval niet aan het Congres of de Pers verstrekken of aan hen, die herhaaldelijk afkeer of verontwaardiging getoond hadden over ons blijkbaar optreden in Italië. Deze onderhandelingen bleken een volledige verrassing te zijn voor bijna elkeen, niet alleen voor de as, maar ook voor het Italiaanse volk zelf.

Ik ben er zeker van, dat het Congres beseft, dat er vele omstandigheden zijn in deze oorlog — en er zullen nog veel meer komen — waarbij het voor mij onmogelijk is om een bekendmaking te doen of enige aanwijzing te geven van de politiek, welke wij volgen. En ik vraag het Noordamerikaanse volk zowel als het Congres dit met mij en met onze Stafhoofden te verdragen.

Het is moeilijk om stil te blijven wanneer een ongerechtvaardigde aanval en critiek komt van degenen, die niet in staat zijn alle feiten te hebben. **Doch** critiek komt van degenen, die niet in **het volk en het Congres kunnen verzekerd zijn, dat de politiek, welke wij volgen, de uiting is van de democratische grondbeginselen en idealen van deze republiek. Wij zullen niet verkondigen, dat wij een algehele overwinning in deze oorlog behaald hebben, indien enig spoor van het fascisme in welk van zijn boze vormen dan ook op de wereld blijve voortbestaan.**

De wapenstilstand met Italië werd getekend op 3 September op Sicilië, doch kon niet tot uitvoering worden gebracht vóór 8 September toen wij gereed waren om landingen op grote schaal te doen in het gebied van Napels. Wij hadden deze landingen reeds enige tijd tevoren beraamd en waren vastbesloten haar door te zetten, wapenstilstand of geen wapenstilstand. De Italiaanse leiders deden een oproep aan hun leger en marine om de vijandelijkheden tegen ons te staken.

Hoewel gedesorganiseerd en slecht voorzien hebben de Italiaanse soldaten in vele gebieden tegen de Duitsers gestreden. Overeenkomstig de bepalingen van de wapenstilstand is de Italiaanse vloot naar onze zijde overgekomen en zij kan nog een machtig wapen zijn ter bestrijding van den nazie-vijand van het Italiaanse volk.

Toen Hitler tot de conclusie gedwongen werd, dat zijn offensief gebroken was en hij tot de verdediging moest overgaan, begon hij rond te bazuinen, dat hij Europa had veranderd in een onneembare vesting. **Doch hij vergat om die vesting van een dak te voorzien. Hij liet ook verschillende andere trefbare plekken in de muur van de zogenaamde vesting, die wij hem te juister tijd zullen aanwijzen.**

De Britse en Noordamerikaanse luchtstrijdkrachten hebben de dakloze vesting met steeds toenemender doeltreffendheid gebombardeerd. Het is thans ons doel om bases te vestigen binnen trefafstand van Zuidelijk en Oostelijk Duitsland en de vernieling van de oorlog te voeren naar deze plaatsen, dag en nacht, gelijk reeds gevoerd naar West-Duitsland.

Toen Groot Britannië in 1940 en 1941 werd onderworpen aan massabombardementen toen het Britse volk, zijn Koning en Minister-President inbegrepen, toonden, dat „Britannië" het kon nemen, toen waren de strategen van de Royal Airforce en onze eigen luchtmacht niet werkloos. Zij bestudeerden de fouten, die Goering en zijn staf van nazie-terroristen maakten. Zij maakten de fatale fouten als gebleken is. Vandaag maken wij en de Britten die fouten niet. **Wij bombarderen niet uit louter sadistisch genoegen om te doden, gelijk de nazies deden. Wij brengen vernietigende slagen toe op nauwkeurig uitgekozen en duidelijk geïdentificeerde doelen: fabrieken, scheepswerven, munitie-opslagplaatsen, en vervoermiddelen, die het voeren van de oorlog voor de nazies mogelijk maken. Wij treffen deze militaire doelen terdege en slaan ze in stukken.**

De Duitse macht kan ons nog ernstige schade berokkenen. Doch die kwade macht wordt zeker en onverbiddelijk vernield, dag op dag, en als Hitler het nog niet weet, dan is het laatste greintje verstand verdwenen uit zijn verwrongen hersenen."

Roosevelt voer voort met biezonderheden van het lucht-offensief. De aanval op de olievelden van Ploesti, waarbij 35 zware bommenwerpers en meer dan 500 vliegers verloren gingen, noemde hij een „verpletterende overwinning, welke ten zeerste zal bijdragen tot het verkorten des oorlogs.

„Wij zullen voortgaan zulke aanvallen te doen over het gehele gebied van Duitsland en zijn satellieten landen. Met Italië in onze handen zijn de afstanden, welke wij moeten afleggen en de gevaren die daarmede gepaard gaan, veel minder geworden.

Wij hebben betrouwbare inlichtingen, dat er een zekere onrust en een toenemend verlangen naar vrede bestaat onder de volken van deze satellieten-landen: Roemenië, Hongarijë, Finland en Bulgarije. Wij hopen, dat in deze landen de geest van opstand tegen de nazie-overheersing, welke in Italië begon, tot een vlam zal uitbarsten en een verslindend vuur zal worden.

Over het Russisch offensief had Roosevelt niets dan lof. Maar — zo voegde hij aan zijn loftuigingen toe — „het is zeker dat de krijgsverrichtingen in Noord-Afrika, de bezetting van Sicilië, de gevechten om Italië en het bestrijden van een groot aantal Duitse vliegtuigen in de luchten boven Nederland, België en Frankrijk belangrijke hulp aan de Russische legers geven".

„Evenzo hebben de gebeurtenissen in het Middellandse Zeegebied direct invloed op Japan. De bevrijding van de Middellandse Zee zal rechtstreeks leiden tot onze volledige beheersing van de wateren in het Oosten, de Indische Oceaan en de Golf van Bengalen. Zo zullen wij de Japanners kunnen treffen op nog een hunner tere flanken. De Italiaanse vloot zal ook naar het Oosten gezonden kunnen worden om de aanval op de Japanners steeds meer kracht bij te zetten. De opening, welke in onze linies over de aardbol bestond, tussen Noord-West Australië en Ceylon, zal dan ook gesloten kunnen worden".

President Roosevelt ging vervolgens de strijd tegen Japan na.

O.a. deelde hij mede, dat ook Nederlandse strijdkrachten deelnemen aan de schitterende krijgsverrichtingen op Nieuw Guinea en de Salomonseilanden, waar bases verkregen worden voor nieuwe offensieven.

„Na een lange periode van defensieve strategie in Birma zijn wij vastbesloten daar het offensief te nemen. Ik ben ook blij u te kunnen mededelen, dat wij meer voorraden en militaire steun bieden aan China. Bijna elke dag komt er bericht, dat in een nieuw luchtgevecht twee- en drie maal zoveel Japanse vliegtuigen vernield zijn in China en Birma dan wij zelf verloren. Dat proces zal voortduren tot wij gereed zijn om Japan in het hart te treffen. Het hoeft haast niet gezegd te worden, dat, wanneer Japan zich overgeeft de Verenigde Landen het nooit meer gezag zullen laten oefenen over de eilanden, welke onder zijn mandaat gesteld worden door de Volkenbond. Japan kan blijkbaar niet vertrouwd worden".

President Roosevelt kwam tot de conclusie, dat „vandaag het Britse Imperium en de Verenigde Staten samen zoveel wapenmateriaal produceren, dat wij een definitief overwicht hebben op Duitsland en Japan, hetwelk nog elke minuut toeneemt. Doch wij mogen geen minuut verliezen".

De leden van het Congres konden uit de eerste hand in hun eigen districten sommige onzer oorlogsfabrieken en scheepswerven zien, die thans uit volle kracht werken en de grootste hoeveelheid oorlogsmateriaal produceren in de geschiedenis van de wereld. In Juni en Juli waren wij bezorgd over de vermindering in de toeneming van de productie. Wij moesten een opgaande lijn blijven volgen en mochten niet afzakken. Ik ben blij te kunnen melden, dat de toeneming in Augustus werd hervat. In deze maand September is zij zelfs beter. Bijvoorbeeld werd gedurende de twee maanden, dat het Congres op reces was, door onze fabrieken ongeveer 15.000 vliegtuigen gebouwd. Er was vooral een belangrijke stijging in de bouw van zware bommenwerpers in Augustus. Ik kan hiervan niet de juiste cijfers noemen. Zij zouden den vijand de benodigde inlichtingen

verschaffen, hoewel zij er geen opbeuring uit zouden kunnen putten. Maar de totale vliegtuigenproductie is nog niet goed genoeg. Wij willen niet alleen het plan bijhouden maar het overtreffen.

Gedurende de zelfde twee maanden stelden de scheepswerven 3.200.000 ton aan grote koopvaardijschepen in dienst. Dit is zoveel als 281 schepen of bijna 5 schepen per dag.

Zelfs nu de gevechten waaraan onze troepen deelnemen in aantal toenemen wordt het steeds duidelijker, dat dit voornamelijk een grote oorlog van productie is. De beste wijze om grote verlieslijsten te voorkomen is om onze troepen te voorzien van het beste materiaal — en veel ervan.

Het Congres is zich wel bewust van de omvang der onderneming en van de vele reusachtige problemen die erbij komen kijken. Want het Congres is actief bezig geweest om de oplossing in deze talloze problemen te helpen vinden.

Enkele feiten zullen tonen welk een grote onderneming deze oorlog geweest is — en hoe wij nog steeds het tempo van onze productie opvoeren.

Het totaal bedrag, dat is aangewend sedert Mei 1940 tot heden is 128.123.000.000 dollar. De uitgaven hebben thans een gemiddelde van 250 millioen per dag.

Tot 1 September 1943 behoren onder de meer belangrijke artikelen, die gemaakt en afgeleverd werden sedert het bewapeningsprogram in Mei 1940 begon, de volgende: 123.000 vliegtuigen; 349.000 vliegtuigmotoren, 53.000 tanks; 93.000 artillerie-wapens; 9.500.000 kleine wapenen (geweren, mitrailleurs etc.); 25.942.000.000 ronden ammunitie voor kleine wapenen; 1.233.000 vrachtauto's.

In de twee en een half jaar tussen 1 Januari 1941 en 1 Juli 1943 hadden de electrische centrale's welke gebouwd werden voor installering in de marineschepen een paardenkracht gelijk aan alle paardenkracht van alle hydro-electrische stations in de Verenigde Staten op 1 Januari 1941.

Het aantal marine-schepen, dat gedurende de laatste 6 maanden voltooid werd, was gelijk aan het aantal dat in het gehele jaar 1942 voltooid werd. Wij hebben de tijd, welke nodig is om duikboten te bouwen, met bijna 50% teruggebracht. De luchtdoelkanonnen en die voor een tweeledig doel gemaakt werden door de marine zouden samen 4.600 ton projectielen per minuut werpen op den vijand indien gezamenlijk afgevuurd. De productie van torpedo's, mijnen en diepzeebommen gedurende de eerste helft van 1943 was gelijk aan de gehele productie van 1942.

In de maand Augustus 1943 produceerden wij bijna evenveel torpedo's als in de gehele Wereldoorlog I.

Elkeen die een enkele fabriek heeft moeten bouwen, het van werktuigen voorzien, de nodige hulp verkrijgen, een monteerafdeling vormen, en het product heeft moeten maken en verzenden, zal enig idee hebben van wat zulk een productie betekent. Wij moesten bijna 10 millioen manschappen opleiden en van uitrusting voorzien. Tegelijk moesten wij, niettegenstaande deze afvoer van onze arbeidskrachten, nog millioenen mannen en millioenen vrouwen vinden om onze fabrieken, arsenalen en noodzakelijke burgerlijke industrieën — en de boerderijen en mijnen van Amerika — gaande te houden".

President Roosevelt verstrekte nog enkele cijfers van de industrie van kolen, staal enz., terwijl hij de moeilijkheid besprak om de prijzen laag te houden en de inflatie te bestrijden. Daar was nog de moeilijkheid om millioenen mensen en honderden millioenen tonnen wapenen en voorraden te vervoeren naar alle hoeken van het land en van de wereld. Daar waren de moeilijkheden bij het doen van aankopen in vreemdelanden, in de bezetting van bevrijde gebieden, in de censuur en de oorlogsvoorlichting.

Sommige mensen beginnen te twijfelen als zij menen fouten te zien. Soms is het een voorbeeld van louter pessimisme, doch soms wordt dit veroorzaakt door motieven, die niet overeenstemmen met de oorlogsdoeleinden. Het Noordamerikaanse volk is in zijn geheel echter oprecht. Zij hebben leren onderscheiden tussen sensationeel en feitelijk. Zij weten, dat er geen zogenaamd "nieuws" is wanneer alles goed loopt. Zij weten bijvoorbeeld, dat weinige nieuwsbladen cronieksschrijvers en radio-commentators strijdvragen kunnen opwerpen om „nieuws" te maken, waarnaar met gretigheid gezocht wordt door de propaganda van de as. Het is duidelijk, dat wij nooit zoveel zouden hebben kunnen produceren en verschepen als wij gedaan hebben, dat wij thans niet in de positie zouden kunnen zijn die wij thans bezetten in de Middellandse Zee, in Italië of in het Zuidwestelijk deel van de Stille Oceaan of op de convooiroutes of in de lucht boven Duitsland en Frankrijk, indien de toestanden in Washington en over het gehele land zo verward en chaotisch waren als sommigen ze voorstellen" (Washington, (AP) 17.9).

(Vervolg van het Statenverslag van pagina 4).

sing gezocht door de dokterskeuring. Ook deze schijnt echter niet bevredigend te zijn, gezien het gering aantal kinderen op Sint Maarten in vergelijking met de andere eilanden, dat voor schoolvoeding in aanmerking komt.

In stemming komt vervolgens op voorstel van Voorzitter Sprockel de post, waarbij geld beschikbaar wordt gesteld voor een assistent van den geneesheer-directeur van Rustoord. Deze post wordt niet aangenomen.

De Heer Plantz spreekt nog over de K.L.M.-subsidie. Deze wordt toegekend door de Staten slechts dan als de verlies- en winstrekening een verlies aangeeft. Het blijkt nu, dat de subsidie voor het jaar 1942 reeds gegeven is, terwijl de verlies- en winstrekening nog niet is opgemaakt. Dit werd gedaan onder waarborg, dat bij een eventuele winst de subsidie zou worden teruggegeven.

Er wordt nog een post opgebracht van *f* 6000,— voor de heenreis van het Lid van de Buitengewone Raad van Advies naar Londen.

Nadat de Heer Plantz nog gevraagd had of er geen vast bedrag kon worden vastgesteld, dat Curaçao geven zou voor de verdediging, zoals dat in Suriname geberut en de Bestuursgemachtigde Carel J. Baron van Asbeck geantwoord had, dat zulks in bespreking was tussen het Bestuur hier en het Opperbestuur te Londen, werd de vergadering om 0.40 uur gesloten tot de volgende avond.

De vergadering van Vrijdagavond.

Vrijdagavond werd de vergadering voortgezet. De Voorzitter deed allereerst voorlezing van een brief van Zijne Excellentie den Gouverneur als antwoord op de brief der Staten betreffende het bezoek van den vertegenwoordiger van de Pan American Airways. De Gouverneur schreef, dat het zeker de bedoeling was de zaak breed op te zetten en geen monopolie te scheppen voor één maatschappij. Ook de Gouverneur erkende, dat de ontwikkeling van het vliegwezen alhier van groot belang kan zijn voor Curaçao. Dat de Staten meenden de indruk te hebben, dat het Bestuur niet voortvarend zou zijn in deze en te eng van opvatting, berust op verkeerde gevolgtrekkingen. De beslissing is reeds genomen en de uitwerking valt slechts te doen over. De Staten zullen tevreden zijn.

Hierop werd de behandeling der begroting voortgezet. Voor Sint Maarten werd het bouwen van een politiewacht ten bedrage van *f* 20.000,— opgevoerd en het bouwen van een radiostation voor hetzelfde bedrag afgevoerd. Het Bestuur had immers in principe besloten de bestaande politiepost te verbouwen tot radiostation. De Heer Plantz bestreed het voorstel, doch het werd aangenomen.

Een post van *f* 89.000,— voor de aanschaffing van blokbrandweerwagens werd afgevoerd, omdat de Staten het voldoende nut er nu niet meer van inzagen. De Bestuursgemachtigden Van der Laan en Van Asbeck deden nog een poging om de post gehandhaafd te houden, doch zij faalden.

Nu kwam de stemming over de lening van 5 millioen gulden. De Heer Hoogeveen deed nog een laatste dringend beroep op de Statenleden om deze post aan te nemen. De Heer Senior diende het amendement in om van de 5 millioen 1 millioen te maken. De Heer Hoogeveen waarschuwde, dat er misschien nimmer meer een kans zou komen om zo goedkoop te lenen. Er bestaat zelfs de kans, zo zeide de Heer Hoogeveen, dat de volkswoningbouw niet dát zal kunnen worden, als deze lening wordt teruggebracht tot een millioen.

De Heren Senior en Sprockel bestreden den Bestuursgemachtigde. Zij verklaarden geen bezwaar te hebben om zodra het nodig is weder een lening toe te staan, nu echter vonden zij een millioen voldoende.

De Heer Sprockel ried vooral met deze lening voorzichtig te zijn om te zien hoe de kleine spaarders er op reageren en bovendien zegt de Heer Sprockel, dat de Staten, in eens vijf millioen toestaande, uitgeschakeld worden bij de verdere besteding. De Heer Hoogeveen zegt, dat dit niet waar is. De vijf millioen worden in een fonds gestort en het Bestuur kan daar niet uit putten zonder dat de Staten dit goedkeuren. Ook dringt de Heer Sprockel aan op een uitgewerkt plan. Dr. Da Costa Gomez stelt nog voor om misschien een lening van vijf millioen uit te schrijven, die echter in perioden op de markt wordt gebracht.

De Heer Eman valt nogmaals het Bestuur bij, maar het baat niet.

Het amendement van den Heer Senior wordt aangenomen en de lening wordt dus vastgesteld op een millioen. Tegen het amendement stemden de Heren Eman en Kroon.

De post van fls 10.000 voor de bouw van een tennisbaan op Suffisant voor de officieren wordt afgevoerd ondanks een charmante verdediging door den Algemeen Militair Commandant.

De quaestie over het huis te Pietermaai, dat onteigend werd om de In.-Cu. en verdere diensten onder te brengen, werd nog besproken door Statenlid Ellis, Voorzitter Sprockel en Bestuursgemachtigde Hoogeveen.

Er zal volgens den Heer Hoogeveen een oplossing gevonden worden, die voor de betrokken partij gunstig is.

Het bedrag voor de bouw van een voedselloods alias cultuurcentrum in de toekomst zal waarschijnlijk gebouwd worden op het Van Walbeeckplein.

Hierna komt de pauze, waarin ook de pers op heerlijke sandwiches wordt onthaald. De Griffier der Staten nodigde met zijn bekende vriendelijkheid de persmannen in de koffiekamer en op gulle wijze werd van het goede medegedeeld waarvoor aan Voorzitter en Griffier onze hartelijke dank.

Na de pauze kwam de begroting in haar geheel in stemming en werd aangenomen. Met de veranderingen in aanmerking genomen, heeft Curaçao ook dit jaar weder een sluitende begroting. Voorwaar in deze tijd wel een unicum.

Op verzoek van den Heer Kwartsz, die niet aanwezig kon zijn, wordt de behandeling van het „Ontwerp-landsverordening tot wijziging en aanvulling van de Rechtsbijstandsverordening" uitgesteld tot Donderdagavond.

Na enige wijzigingen aangebracht door het Bestuur in het „Ontwerp-landsverordening houdende voorzieningen betreffende de verzorging van oorlogsslachtoffers en hun nabestaanden" wordt dit ontwerp aangenomen.

Vervolgens adviseren de Staten het Bestuur om het ontwerp-Koninklijk Besluit tot wijziging van de wet van 26 April 1940 op de zetelverplaatsingen langer van kracht te doen zijn.

Hierop leest de Voorzitter een brief voor van de Staten gericht aan Zijne Excellentie den Gouverneur over de Caraïbische Onderzoekingsraad. De Staten spreken hun teleurstelling uit over het feit, dat iemand uit Suriname ook Curaçao vertegenwoordigd heeft bij de besprekingen van de Engels-Noordamerikaanse Caraïbische Commissie op Sint Thomas enige tijd geleden. Deze vertegenwoordiger, Dr. Fernandez, was uiteraard niet op de hoogte van de toestand op Curaçao. Nu er echter besloten is tot een „Caraïbische onderzoekingsraad", waarin ook een lid voor de Nederlandse Caraïbische belangen zal zitting nemen ter bespreking van de na-oorlogse maatregelen, die genomen moet worden, stellen de Staten voor, dat de Curaçaose eilanden door een eigen vertegenwoordiger zullen behartigd worden.

Na voorlezing van deze brief neemt Dr. da Costa Gomez nog het woord om zowel den Voorzitter der Staten als het Bestuur te danken voor de hartelijke woorden van welkom.

Na een dankwoord tot de Bestuursgemachtigden voor de uitgebrachte adviezen, sluit de Voorzitter de vergadering.

ALLERLAATSTE NIEUWS

— **Mosquito's** van de Royal Airforce hebben Berlijn in de afgelopen nacht opnieuw aangevallen, aldus zeide een officieel communiqué. Tegelijkertijd vielen andere Britse vliegtuigen vijandelijke spoorwegobjecten in Bretagne aan.

— **In zijn eerste** publieke optreden als President van China verklaarde Tsjang Kai Sjek, dat de capitulatie van de Italiaanse vloot „Japans uiteindelijke ondergang bepaalt". Bij de opening van de vierde algemene vergadering van de Volksraad op de 12e jaardag van het Mukden-incident beloofde hij, dat de Chinezen de wapenen niet zullen neerleggen alvorens Mantsjoerije heroverd is.

— **Het Duitse communiqué** zeide, dat 7000 Italianen van het garnizoen op het eiland Elba — waarheen Napoleon eerst verbannen werd — zich „onvoorwaardelijk" aan de Duitsers hebben overgegeven.

Staten van Curaçao vergaderen

Lening van een millioen.

Donderdagavond kwamen de Staten van Curaçao weder in vergadering bijeen ter voorzetting van de behandeling der begroting.

Het eerst is het woord aan **Doctor Wybojan Goslinga,** die het heeft over de toekomst van de gediplomeerden, die het volgend jaar de A.M.S. zullen verlaten. De Bestuursgemachtigde zegt. dat er de laatste tijd nogal veel over gesproken is. De Staten hebben echter reeds 2 jaar geleden gedacht aan de toekomst van deze afgestudeerden en het Bestuur verzocht deze zaak te bestuderen. Nu komt in eens een Noord-amerikaans professor daarover praten en door verschillende anderen wordt nu in eens alarm geroepen voor de A.M.S.-afgestudeerden zonder enig onderzoek. Het zou toch alleszins zaak zijn eerst de betrokkenen zelf te horen, wat zij willen. Een onderzoek wijst uit. dat 3 leerlingen de afdeling A zullen verlaten. Van deze 3 moet er een in dienst, de ander is geen Nederlander en de derde weet nog niet wat te doen. De afdeling B zal 12 leerlingen afleveren, waarvan er 7 in dienst moeten. Een is burgerwachter en studeert niet door. Een gaat in de handel en een meisje wil apothekeres worden.

Van de overige twee wil een Surinamer een schriftelijke cursus volgen in Staatsexamen B en de andere leerling zal een cursus volgen in Latijn en Grieks.

Dat er zoveel in dienst moeten, is logisch. Reeds 5 leerlingen hebben steeds uitstel van dienst gekregen. In dat opzicht verdient het militair gezag zeker de dank van de A.M.S. Maar nu zal er toch gediend moeten worden. Dat is niet meer dan rechtvaardig. In 1945 zal waarschijnlijk ook het grootste deel der afgestudeerden onder dienst moeten. Nu Doctor Goslinga toch over het Hoger Onderwijs spreekt, wil hij hulde brengen aan Professor Dr. Johannes A. C. Fagginger Auer over de hulpactie voor de universiteiten.

Wat het Bestuur overigens voor de afgestudeerden doen kan, doet het. Overwogen wordt een cursus in Latijn en Grieks te openen. Bovendien staat de cursus open voor zee-officier. Voor de leerlingen, die dokter willen worden, is gedacht aan de Geneeskundige School te Paramaribo, maar dat is nogal gestuit op moeilijkheden van de aanneming op deze school.

Nog zijn alle besprekingen, die begonnen werden door de onderwijscommissie, die Suriname onlangs bezocht, bestaande uit Doctor Goslinga en de Fraters Radulphus en Canutus, niet beëindigd. Zijne Excellentie de Gouverneur van Suriname zegde ook alle medewerking toe.

Tevens wil Doctor Goslinga nog wijzen op de hardnekkige pogingen van Doctor da Costa Gomez om een leergang voor hogere bestuursambtenaren te krijgen. Dat is iets bereikbaars. Alhoewel de spreker zelf meer voelt voor het staatsexamen B., waarna gestudeerd wordt in Nederland. Dit geeft uitstekende resultaten, hetgeen wij ook zien in de eminente vruchten daarvan, zoals Doctor da Costa Gomez zelf, die deze weg volgde en reeds op jeugdige leeftijd zulke verantwoordelijkheden draagt. Een cursus voor staatsexamen B. is dan ook toegezegd.

Het sturen der afgestudeerde A.M.S.-ers naar Noord- of Zuid-Amerika, geeft vele moeilijkheden. De leerlingen zouden waarschijnlijk pas kunnen komen in de 2e of 3e klas van een College. Bovendien zou het Gouvernement hier slechts bemiddellend kunnen optreden, daar natuurlijk iedere ouder zelf uit moet maken op welke College zoon of dochter studeren moet.

Doctor Goslinga besloot met te zeggen, dat er nu, vooral door de schutterij, niet zulk een dringende behoefte bestaat aan het direct oplossen van deze quaestie. Er is bijna geen quaestie. Het alarm is niet nodig en voor de toekomst houdt het Bestuur wat de voortzetting der studie betreft het oog gericht op een bevrijd academisch Nederland.

Bestuursgemachtigde Drs. Jan H. van Boven deelt mede, dat in overleg met de chauffeurs zelf het aantal bussen, dat zou blijven, is vastgesteld en ook de trajecten zijn besproken. Dat de chauffeurs geen banden krijgen, is enkel en alleen te wijten aan het feit, dat er geen banden zijn. Wel zijn zij binnenkort te verwachten.

Wat de schoeners betreft: inderdaad moet worden erkend, dat de schoeners voor de aankoop niet deskundig werden onderzocht.

Om te waken tegen prijsopdrijving is zeer moeilijk. Alsnog wordt getracht een stabilisatie te krijgen. Er is natuurlijk wel een middel, dat zeker afdoende is, nl. dat het Gouvernement zelf alle import in handen zou nemen, doch daar zal het College der Staten zeker niet aan medewerken.

De volgende week zullen er 12 zaken van prijsopdrijving berecht worden. Daaruit kunnen dan wellicht conclusies getroffen worden.

De Heer **Alfred S. Senior** neemt hierop weder het woord, om te verklaren, dat de argumenten van den Heer Hoogeveen betreffende de lening hem niet overtuigd hebben. Hij wil er op wijzen, dat men met zijn benen op de vloer moet blijven staan en vooral niet duizelig worden door millioenen, waarmede de Verenigde Staten van Noord-Amerika werkt.

Curaçao is klein en moet voorzichtig wezen met het oog op de toekomst, ook al is deze wellicht niet zo somber. Geld zal er voorlopig wel te lenen vallen.

Curaçao heeft wel een 30 millioen gulden beschikbaar voor belegging. Maar de Staten willen eerst ook wel eens wat zien van de plannen. Zo het nodig is, zal de lening zeker kunnen worden uitgebreid. Wij moeten ook aan de belastingbetalers denken, die deze rente van een ongebruikte lening zullen moeten opbrengen. De lening bedraagt bovendien 25% van een opgeblazen begroting. De Heer Senior vraagt om een uitgewerkt plan en blijft er bij dat een millioen voldoende is om te beginnen.

Statenlid Jan H. A. Eman wijst erop, dat de Heer Hoogeveen hem verkeerd verstaan heeft. Hij sprak niet van het rijkste goudland van de wereld, maar van Aruba als het land, dat de rijkste goudmijnen heeft. De Heer Eman blijft voorstander van een grote lening. Hij heeft vertrouwen in de olie van Venezuela. Er bestaan goede relaties tussen beide landen en er zijn contracten. Er is nooit gebleken, dat de Venezolaanse regering den raffinaderijen kwaad wil.

Statenlid Frederik J. Q. Kwartsz zegt, dat hij over het ambtenarencorps sprekende niet zeide, dat het Gouvernement een kind met een waterhoofd was, maar dat het kind een waterhoofd kan krijgen. De Heer Kwartsz zegt hiermede te bedoelen dat hij gekant is tegen het veelvuldig promoveren der ambtenaren.

Het Statenlid begrijpt, dat de Verenigde Staten van Noord-Amerika nu beperking van bouwen eisen. Hij wil er echter alleen op wijzen, dat zo men bouwen laat, men ook den mensen die het zelf betalen kunnen, gelegenheid geeft te bouwen. Ook deze klasse van mensen heeft huizen nodig.

Statenlid William R. Plantz zegt, dat hij niet beweerd heeft, dat er bij de salarisregeling verschil is gemaakt tussen Nederlanders geboren in Nederland en de landskinderen. Hij heeft alleen gezegd, dat hij dat gezegde geconstateerd heeft. Vervolgens wijst de Heer Plantz er nog op, dat het bouwverbod alleen gegeven kan worden wegens gebrek aan materiaal en niet wegens gebrek aan arbeiders. **Dit heeft** zich echter bij een speciaal geval wel voorgedaan.

Vervolgens heeft de Heer Plantz het weer over het busbedrijf. Hij blijft tegen een bedrijf, waarin het Gouvernement de overhand heeft.

Statenlid Elias A. Römer zegt, dat hij niet gezegd heeft, dat er geen maatregelen genomen zijn tegen prijsopdrijving, maar wel dat zij niet voldoende waren. Hij vraagt of bij prijsopdrijving alleen aan den arbeider gedacht is. Zo ja, dan wil hij vragen om ook andere noodzakelijke goederen, bijvoorbeeld voor dames en meisjes te beschermen tegen prijsopdrijving.

Bestuursgemachtigde Henri J. M. Hoogeveen zegt, dat vijf millioen nodig is. De quaestie van volkswoningbouw moet nu eens definitief worden opgelost. Dat is het eerste doel van de lening. Het tweede, ondergeschikte doel is het scheppen van een mogelijkheid voor kleine spaarders. Een millioen is werkelijk niets. En er is veel geld beschikbaar op Curaçao. De Heer Hoogeveen dankt den Heer Eman, dat hij hem bijviel. Natuurlijk wil de Bestuursgemachtigde toezeggen, dat er uitgewerkte plannen zullen worden overlegd betreffende de woningbouw. Wat de personeelsbezetting betreft, gelooft de Heer Hoogeveen nog steeds niet in het kind met een waterhoofd. Hij blijft denken aan het armtierig verschrompeld kopje.

Bestuursgemachtigde Ir. Joannes F. Groote zegt, dat het bouwverbod al tot een minimum beperkt is. Zo spoedig mogelijk zullen de plannen uitgewerkt worden voor de woningbouw.

Over de bussen geeft de Heer Groote weder een uitvoerige uitleg. Hij ziet des Heren Plantz' bezwaren niet in. De buschauffeurs zullen er niet uitgewerkt worden, maar er zullen wegen gevonden worden om samen te werken. Nogmaals zegt de Heer Groote, dat men de voorgeschiedenis niet moet vergeten. Het was een chaos op verkeersgebied. De Bestuursgemachtigde voelt niets voor een particuliere maatschappij met concessies. Dit is over het algemeen erg nadelig voor het Gouvernement. Gaat het goed, dan zijn alle baten voor de particulieren. Is er verlies, dan moet op den duur het Gouvernement bijspringen met de centen van de belastingbetalers. De voorgestelde vorm is beter, dan kunnen de belastingbetalers ten minste ook van de winsten genieten. Bij het voorgestelde gemengde bedrijf is er aan gedacht de aandelen te splitsen in A. en B. De aandelen A. zullen tot 5% winst geven en behoren aan het Gouvernement. Aandelen B. behoren aan de particulieren en kunnen ongelimiteerd winst geven.

Bestuursgemachtigde Drs. J. H. van Boven zegt den Heer Römer toe, dat bij prijsopdrijving aan alle klassen der bevolking gedacht zal worden.

Hierop wil de Voorzitter de algemene beschouwingen beëindigen, doch de Staten stemmen er voor, dat nogmaals ieder der leden kans krijgt te spreken.

De Heer **Alfred S. Senior** zegt, dat hij zijn zienswijze over de lening niet wijzigen zal.

De **Heer Plantz** spreekt weder over de busjes en handhaaft eveneens zijn standpunt.

Nu komt de artikelsgewijze behandeling. De Heer Plantz voert hierbij het woord. Hij becritiseert de talrijke promoties. Op den duur krijgt men een corps van alleen maar hogeren. Nu reeds zijn er al 6 adjudanten-onderofficier. Door de nieuke salarisregeling is men pas te weten gekomen, wat de militaire politie eigenlijk verdient. Curaçao heeft niets te zeggen over de formatie van het corps. Wel moet het betalen.

De Bestuursgemachtigde Thys van der Laan zegt, dat bij iedere begroting steeds weer op dit punt wordt teruggekomen. Het antwoord is dan ook in alle stukken van de voorgaande begrotingen te vinden. De huidige bevorderingen staan in verband met het feit, dat bijna alle politiemannen over hun tijd hier zijn en dikwijls tegen hun wil op Curaçao moeten blijven. Ook in Nederland zouden zij anders reeds bevorderd zijn. De Heer Van der Laan verklaart. dat de enige oplossing voor worden samengesmolten. Deze reorganisatie is op papier klaar, dcoh door de wordt samengesmolten. Deze reorganisatie is op papier klaar, doch door de omstandigheden niet uit te voeren.

Bij een volgend artikel ontspant zich een heel debat over de schoolvoeding op Sint Maarten. Dit gaat tussen de Heren Goslinga, Plantz en Sprockel. Een definitieve oplossing zal echter pas verkregen kunnen worden als de nieuwe Directeur van de Openbare Gezondheidsdienst deze quaestie zal onderzocht hebben. Volgens de mening van de Statenleden schijnt de dokter te streng te keuren, terwijl de gezondheidstoestand eigenlijk niet de norm is voor toekenning van schoolvoeding. De norm is volgens de bepalingen de sociale toestand des kinds. Indien daardoor schoolverzuim in de hand wordt gewerkt en dit kan worden voorkomen door schoolvoeding, dan moet deze worden toegekend. Door het ineen lopen van oude bepalingen, het overnemen van bepalingen uit Nederland en door omstandigheden eigen aan een kleine gemeenschap, is een oplos-

(Vervolg op pagina 3).